



# Правові аспекти взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю, важелі впливу на формування та реалізацію державної політики в Україні та світі

Воскобійник Юлія,  
експерт Офісу підтримки реформ при  
Міністерстві аграрної політики та  
продовольства України



- **Угода про Асоціацію з ЄС;**
- **Закони України:**
  - «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»;
  - «Про громадські об'єднання»;
  - «Про соціальний діалог в Україні»;
  - «Про місцеве самоврядування в Україні»;
  - «Про інформацію»;
  - «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»;
  - «Про молодіжні та дитячі громадські організації»;
  - «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»;
  - «Про органи самоорганізації населення»;
  - «Про професійних творчих працівників та творчі спілки»;
  - «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;
  - «Про волонтерську діяльність»;
  - «Про свободу совісті та релігійні організації»;
  - «Про соціальні послуги»;
  - «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;
  - «Про доступ до публічної інформації»;
  - «Про безоплатну правову допомогу»;
  - «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»
- **Указ Президента України «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 26.02.2016 №68:**
  - Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки;
  - Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки» від 11.05.2017 № 296-р
- **Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03.11.2010 № 996:**
  - Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
  - Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації



Основними засадами внутрішньої політики у сфері формування інститутів громадянського суспільства (ІГС) є:

- утвердження громадянського суспільства як гарантії демократичного розвитку держави;
- завершення політичної реформи, посилення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування і об'єднань громадян, запровадження громадського контролю за діяльністю влади;
- забезпечення незалежної діяльності об'єднань громадян, посилення їх впливу на прийняття суспільно важливих рішень;
- підвищення ролі та відповідальності політичних партій, сприяння політичній структуризації суспільства на засадах багатопартійності, створення умов для забезпечення широкого представництва інтересів громадян у представницьких органах влади;
- проведення регулярних консультацій з громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави;
- проведення всеукраїнських та місцевих референдумів як ефективних форм народного волевиявлення, участі народу у прийнятті суспільно важливих рішень



## МЕТА СТРАТЕГІЇ:

- створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади, органами місцевого самоврядування на засадах партнерства, забезпечення додаткових можливостей для реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, задоволення суспільних інтересів з використанням різноманітних форм демократії участі, громадської ініціативи та самоорганізації

## ПРИНЦИПИ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ СТРАТЕГІЯ:

- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- верховенства права;
- прозорості, відкритості та взаємовідповідальності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства;
- політичної неупередженості і недискримінації стосовно усіх видів організацій громадянського суспільства;
- забезпечення конструктивної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства;
- сприяння залученню громадськості до процесів формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішення питань місцевого значення





## I. Створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку організацій громадянського суспільства:

1. скорочення строків і спрощення реєстраційних процедур для організацій ГС;
2. удосконалення правового статусу, порядку створення, організації діяльності і припинення органів самоорганізації населення, розширення їх повноважень щодо участі у вирішенні питань місцевого значення;
3. урегулювання на законодавчому рівні питання обов'язкового планування у Державному бюджеті України і місцевих бюджетах видатків на надання на конкурсних засадах фінансової підтримки для виконання програм (реалізації проектів, заходів), розроблених організаціями ГС;
4. запровадження єдиного конкурсного порядку відбору органами виконавчої влади програм (проектів, заходів), розроблених організаціями ГС, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка держави, та забезпечення на законодавчому рівні рівного доступу зазначених організацій до участі у такому відборі;
5. вироблення єдиних критеріїв щодо надання фінансової підтримки за рахунок бюджетних коштів для виконання програм (реалізації проектів, заходів), розроблених організаціями ГС, визначення середньо- і довгострокових індикаторів обсягів надання такої фінансової підтримки;
6. запровадження ефективних механізмів надання фінансової підтримки громадським ініціативам, спрямованим на реалізацію цієї Стратегії;
7. створення з урахуванням кращих практик ЄС сприятливого податкового середовища для юридичних та фізичних осіб, які надають благодійну допомогу, та фізичних осіб, які отримують благодійну допомогу;
8. запровадження однакового підходу щодо оподаткування ПДФО при отриманні безкоштовних соціальних послуг від бюджетних установ та від організацій ГС;
9. впровадження допоміжних (сателітних) рахунків для статистичного обліку організацій ГС та обліку їх діяльності відповідно до міжнародних стандартів;
10. активізація комплексних заходів, спрямованих на підвищення громадянської освіти населення щодо можливості захисту своїх прав та вираження інтересів через різні форми демократії участі



## II. Забезпечення ефективних процедур участі громадськості під час формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішення питань місцевого значення:

1. унормування на законодавчому рівні:
  - порядку проведення органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування консультацій з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів під час їх розроблення зі встановленням вичерпного переліку випадків, коли такі консультації не проводяться, та механізму запобігання порушенню вимог щодо обов'язковості таких консультацій;
  - порядку ініціювання та проведення місцевих референдумів;
  - гарантій реалізації права на мирні зібрання із закріпленням вичерпного переліку підстав для обмеження мирних зібрань;
  - порядку ініціювання, проведення загальних зборів (конференцій) членів територіальної громади за місцем проживання та реалізації їх рішень;
  - обов'язковості затвердження у кожній територіальній громаді її статуту, що визначає, зокрема, порядки організації громадських слухань, внесення місцевої ініціативи та реалізації інших форм демократії участі;
2. сприяння запровадженню на рівні органів місцевого самоврядування публічних консультацій з громадськістю, громадської експертизи їх діяльності та діяльності їх виконавчих органів, посадових осіб, комунальних підприємств, організацій та установ;
3. сприяння запровадженню обов'язкових публічних консультацій у процесі підготовки проектів Державного бюджету України та місцевих бюджетів;
4. визначення порядку здійснення громадської експертизи діяльності з надання адміністративних послуг, а також діяльності бюджетних установ, які надають соціальні послуги;
5. створення ефективного механізму реалізації права громадян на звернення до органів місцевого самоврядування з електронними петиціями;
6. сприяння включенню до регламентів місцевих рад обов'язкових процедур забезпечення інформаційної прозорості і відкритості, у тому числі питань залучення громадськості до підготовки проектів актів, що мають важливе суспільне значення



## III. Стимулювання участі організацій громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку України:

1. запровадження практики закупівлі соціальних та інших суспільно значущих послуг через соціальне замовлення та забезпечення рівного доступу організацій громадянського суспільства та бюджетних установ до надання соціальних та інших суспільно значущих послуг за рахунок бюджетних коштів;
2. стимулювання розвитку соціального підприємництва, зокрема удосконалення механізмів фінансової підтримки такої діяльності;
3. забезпечення рівних умов участі організацій громадянського суспільства у процедурах публічних закупівель;
4. встановлення конкурсних засад визначення виконавців державних, регіональних та місцевих цільових програм серед організацій громадянського суспільства та забезпечення рівних можливостей для участі у таких конкурсах;
5. забезпечення права неприбуткових організацій громадянського суспільства здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність, якщо така діяльність відповідає меті (цілям) організації громадянського суспільства, сприяє її досягненню та не передбачає розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації;
6. запровадження обов'язкового залучення організацій громадянського суспільства до оцінки потреб громадян у соціальних та інших суспільно значущих послугах;
7. забезпечення імплементації законодавства Європейського Союзу в частині оподаткування податком на додану вартість соціальних та інших суспільно значущих послуг;
8. надання організаціям громадянського суспільства, які надають соціальні послуги за рахунок бюджетних коштів, права користуватися державним та комунальним майном на пільгових засадах



## IV. Створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці:

1. забезпечення органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування доступу громадськості до консультацій та правової допомоги (у тому числі безоплатної) з питань порядку створення і діяльності організацій громадянського суспільства;
2. запровадження обов'язкових моніторингу та оцінки розпорядниками бюджетних коштів програм і проектів, які виконуються організаціями громадянського суспільства за рахунок бюджетних коштів;
3. запровадження обов'язкової звітності організацій громадянського суспільства, які отримують державну фінансову підтримку, публічного доступу до такої звітності, а також до результатів обов'язкового моніторингу, оцінки та експертизи результатів державної фінансової підтримки організацій громадянського суспільства;
4. сприяння міжсекторальній співпраці у запобіганні і протидії шахрайству та іншим зловживанням у сфері надання благодійної допомоги, посилення юридичної відповідальності за нецільове використання благодійної допомоги;
5. стимулювання волонтерської діяльності, у тому числі опрацювання питання щодо участі України в Європейській конвенції про довгострокову волонтерську службу;
6. запровадження механізму здійснення благодійної діяльності шляхом надсилання благодійних телекомунікаційних повідомлень;
7. розширення сфер застосування державно-приватного партнерства за участю організацій громадянського суспільства;
8. включення до навчальних програм загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів курсів і тем з питань розвитку громадянського суспільства;
9. запровадження підготовки в системі вищої та післядипломної освіти фахівців з менеджменту неурядових організацій;
10. забезпечення надання методичної, консультативної та організаційної допомоги органам державної влади, органам місцевого самоврядування з питань взаємодії з організаціями громадянського суспільства, розвитку громадянського суспільства;
11. проведення просвітницьких заходів та соціальної реклами з питань взаємодії з організаціями громадянського суспільства, розвитку громадянського суспільства;
12. стимулювання наукових досліджень, публікацій та просвітницьких заходів у сфері розвитку громадянського суспільства і міжсекторальної співпраці



## Хто і як бере участь у реалізації Стратегії?

### 1. Координаційна рада сприяння розвитку громадянського суспільства (Указ Президента України від 04.11.2016 №487)

здійснює методичне забезпечення, моніторинг та оцінка реалізації Стратегії

### 2. Кабінет Міністрів України

щорічно затверджує з урахуванням результатів публічного громадського обговорення план заходів щодо реалізації Стратегії, забезпечує його виконання на засадах відкритості та прозорості, звітує про його виконання *(Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки» від 11.05.2017 № 296-р)*

### 3. Органи місцевого самоврядування

беруть участь у реалізації Стратегії на підставі та у спосіб, що передбачені законами України, статутами територіальних громад, а також власними актами.

### 4. Національний інститут стратегічних досліджень

здійснює наукове супроводження реалізації Стратегії із залученням у разі потреби в установленому порядку інших наукових установ, недержавних аналітичних центрів та незалежних експертів.



## Якими документами регулюється порядок проведення консультацій з громадськість з питань формування та реалізації державної політики?

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» від 03.11.2010 № 996

## Які питання мають обговорюватися із громадськістю?

Ті, що стосуються:

- суспільно-економічного розвитку держави;
- реалізації та захисту прав і свобод громадян;
- задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів громадян

## Хто має проводити консультації з громадськістю?

- Консультації з громадськістю організовує і проводить орган виконавчої влади, який є головним розробником проекту нормативно-правового акта або готує пропозиції щодо реалізації державної політики у відповідній сфері державного і суспільного життя

## Хто може ініціювати проведення консультацій з громадськістю?

- Органи виконавчої влади (в рамках виконання щорічного орієнтовного плану проведення консультацій);
- Громадські ради при міністерствах;
- Інститути громадянського суспільства (з питань не включених до щорічного орієнтовного плану)

## I. Безпосередні форми:

### 1. Публічне громадське обговорення:

- конференції;
- форуми;
- громадські слухання;
- засідання за круглим столом;
- збори та зустрічі (наради) з громадськістю;
- інтернет-конференції, відеоконференції;
- засідання громадських рад, інших допоміжних органів при органах виконавчої влади

### 2. Електронні консультації з громадськістю

## II. Опосередкована форма:

### Вивчення громадської думки

# Коли має в обов'язковому порядку проходити консультація у формі публічного громадського обговорення?



1. Стосуються конституційних прав, свобод та обов'язків громадян;
2. Стосуються життєвих інтересів громадян, у тому числі впливають на стан навколишнього природного середовища;
3. Передбачають провадження регуляторної діяльності у певній сфері;
4. Визначають стратегічні цілі, пріоритети і завдання у відповідній сфері державного управління (у тому числі проекти державних і регіональних програм економічного, соціального і культурного розвитку, рішення стосовно їх виконання);
5. Стосуються інтересів територіальних громад, здійснення повноважень місцевого самоврядування, делегованих органам виконавчої влади відповідними радами;
6. Визначають порядок надання адміністративних послуг;
7. Стосуються правового статусу громадських об'єднань, їх фінансування та діяльності;
8. Передбачають надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання та інститутів громадянського суспільства;
9. Стосуються присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій;
10. Стосуються витрачання бюджетних коштів (звіти головних розпорядників бюджетних коштів за минулий рік)



## Яка мета діяльності громадських рад?

Сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики.

## Які основні завдання громадських рад?

1. Сприяння реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами;
2. Здійснення громадського контролю за діяльністю органу
3. Сприяння врахуванню органом громадської думки під час формування та реалізації державної політики



## **Що таке Платформа громадянського суспільства Україна – ЄС (ПГС)?**

Це орган громадянського суспільства, створення якого передбачено ст. 469–470 Угоди про асоціацію. Платформа є одним із чотирьох органів Асоціації поряд із Радою асоціації, Комітетом асоціації та Парламентським комітетом асоціації.

### **Яка мета створення ПГС?**

Забезпечення належної ролі громадськості у процесі виконання Угоди про асоціацію.

### **Який склад ПГС?**

ПГС є органом, який складається з представників громадянського суспільства України з однієї сторони та членів Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК) - з іншої.

Українська сторона ПГС складається з 15 членів – представників різних секторів громадянського суспільства - громадських об'єднань, профспілок та організацій роботодавців, які затверджені Асамблеєю УС ПГС у відповідності до Регламенту.

Сторона ЄС складається з 15 осіб, до яких входять 9 членів ЄЕСК, а також 6 представників провідних європейських організацій, які представляють громадянське суспільство, в якості постійних спостерігачів.

### **Які функції ПГС?**

ПГС може надавати рекомендації Раді асоціації. Комітет асоціації та Парламентський комітет асоціації повинні здійснювати регулярні контакти з представниками Платформи громадянського суспільства з метою отримання їхньої думки щодо досягнення цілей Угоди.



## **Робоча група 1 «Політичний діалог, зовнішня та безпекова політика»**

Координатор - Ростислав Томенчук, Директор Українського інституту міжнародної політики

## **Робоча група 2 «Свобода, юстиція, права людини»**

Координатор - Лілія Олексюк, Голова Всеукраїнської Асоціації «Інформаційна безпека та інформаційні технології»

## **Робоча група 3 «Економічна співпраця, зона вільної торгівлі, транскордонне співробітництво»**

Координатор - Тетяна Тимошенко, Голова Всеукраїнської федерації роботодавців у сфері туризму України

## **Робоча група 4 «Зайнятість, соціальна політика, рівні можливості та здоров'я»**

Координатор - Василь Андреев, Голова Профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України

## **Робоча група 5 «Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату»**

Координатор - Наталія Андрусевич, Голова правління Ресурсно-аналітичного центру "Суспільство і довкілля"

## **Робоча група 6 «Наука та технології, інформаційне суспільство, освіта, навчання та молодь, культура і спорт»**

Координатор - Іван Кульчицький, Президент ГО "Агенція Європейських Інновацій"



## Що таке Європейський соціально-економічний комітет?

Європейський соціально-економічний комітет - дорадчий орган ЄС, який створено 1958 року згідно з Договором про заснування Європейської Спільноти, щоб забезпечити представництво інтересів різних економічних і соціальних груп.

## Скільки осіб входить до складу Комітету?

Комітет складається з 344 членів.

## Хто призначає членів Комітету?

Членів Комітету призначає Рада Європейського Союзу на 5 років за рекомендацією національних урядів.

## Кого представляють члени Комітету?

Члени Соціально-економічного комітету належать до таких категорій так званого «організованого громадянського суспільства» як роботодавці, профспілкові діячі та представники різних груп інтересів (професійних об'єднань, фермерів, захисників довкілля, споживачів тощо).

## Яка роль Комітету?

Комітет представляє позицію ГС та відстоює їхні інтереси в діалозі з Європейською Комісією, Радою ЄС та Європейським Парламентом. Завдання Комітету полягає в тому, щоб давати поради Комісії й Раді, які зобов'язані консультиватися з ним щодо соціальних та економічних питань. Він може також висловлювати свою позицію з власної ініціативи. Члени Соціально-економічного комітету зустрічаються на пленарних засіданнях близько 10 разів на рік, а частіше засідають меншими групами.





**ДЯКУЮ  
ЗА  
УВАГУ!**